

ĐỂ NÓI LÀ LÀM

Tiếng nói từ Nhà máy: Các thảo luận nhằm cải thiện hiệu suất môi trường trong cộng đồng dệt may - da giày

Ấn hiệu

Là một doanh nghiệp thuộc sự quản lý của Nhà nước liên bang Đức, GIZ hỗ trợ Chính phủ Đức đạt được các mục tiêu hợp tác quốc tế vì sự phát triển bền vững.

Xuất bản bởi:

Tổ chức Hợp tác Quốc tế Đức GIZ

Văn phòng:

Bonn and Eschborn, Đức

Địa chỉ:

Friedrich-Ebert-Allee 32 + 36
53113 Bonn, Đức
T +492284460-0
F +492284460-1766
E info@giz.de
I www.giz.de/en

Dự án:

Initiative for Global Solidarity

Chịu trách nhiệm:

Saskia Anders, Chi Phan

Tác giả:

Đây là một tuyển tập các câu chuyện từ cộng đồng TFL cùng một số khách mời uy tín. Một số tác giả đồng ý để tên trong câu chuyện, các tác giả còn lại

chọn ẩn danh. Không một ai là cây viết chuyên nghiệp, nhưng chúng tôi đã kể câu chuyện của mình với tất cả tâm huyết và sự chân thành.

Giám tuyển:

Cang Luong, Duong Dang, Huong Do, Huong Tran, Ngoc Tran, Nguyen Ho, Phung Nguyen, Quan Nguyen, Thai Nguyen, Thanh Dinh, Truc Pham

Hình ảnh:

To the Finish Line (TFL); GIZ Viet Nam; H&M Foundation; Cùng các Tác giả

Thiết kế và trình bày:

VAN•HOA, <https://www.vanhua.co/>

Đại diện cho

Bộ Hợp tác và Phát triển Kinh tế Liên bang Đức (BMZ)

Hà Nội, tháng 5 năm 2025

Miễn trừ trách nhiệm

Để Nói là Làm là tập hợp những câu chuyện thực tế từ các nhà sản xuất, nhãn hàng và chuyên gia trong ngành về công tác phát triển bền vững trong chuỗi cung ứng dệt may, da giày tại Việt Nam. Đây là nguồn cảm hứng và tài liệu tham khảo đến từ các nhà máy với quy mô và nguồn lực đa dạng, không phải là tập hợp các thực hành tốt nhất hay hướng dẫn kỹ thuật chi tiết.

Tuyển tập này nhằm chia sẻ bài học kinh nghiệm, khuyến khích hành động tập thể và nâng cao tiếng nói của các nhà sản xuất trong các thảo luận về phát triển bền vững. Các quan điểm được trình bày trong cuốn sách là của các tác giả đóng góp và không nhất thiết phản ánh quan điểm của GIZ.

“

Chẳng có lý do gì để tin rằng các quan chức và chính trị gia, dù có ý tốt đến đâu, lại giải quyết vấn đề tốt hơn những con người tại chỗ - những người có động lực mạnh mẽ nhất trong việc tìm ra giải pháp đúng.

Elinor Ostrom

Nhà Kinh tế Chính trị,
Giải Nobel Kinh tế năm 2009

Về To the Finish Line (TFL)

Là một sáng kiến của GIZ ra mắt vào năm 2022, To the Finish Line (TFL, tên tiếng Việt: Về Đích) cung cấp các khóa đào tạo trực tuyến miễn phí hàng năm cũng như một cộng đồng học tập quanh năm cho các nhà máy trong chuỗi cung ứng dệt may và da giày tại Việt Nam. TFL dựa trên nền tảng là Mô-đun Môi trường Cơ sở Higg (Higg FEM), đồng thời đi sâu hơn vào một số chủ đề dựa trên nhu cầu với phương châm *Học để Hành động*.

Từ năm 2025, TFL chính thức trở thành một chương trình độc lập phi lợi nhuận, trực thuộc Trung tâm Giáo dục và Phát triển (CED).

"Sau hai năm triển khai, chúng tôi có thể tự hào chia sẻ rằng chương trình TFL đã thúc đẩy các nhà máy dệt may và da giày của chúng tôi tại Việt Nam nâng tầm hiệu suất môi trường. Thông qua

Higg FEM 4.0, chương trình đã cung cấp đào tạo chuyên sâu về quản lý chất thải và thúc đẩy các phương pháp xử lý tiên tiến nhằm giảm tác động môi trường cũng như lượng phát thải khí nhà kính. Chương trình kết hợp nội dung đào tạo do chuyên gia hướng dẫn với việc học hỏi lẫn nhau cùng các công cụ thực tiễn để đạt được những kết quả bền vững có thể đo lường, được các đối tác sản xuất của chúng tôi công nhận rộng rãi."

Jeff Chan

*Phụ trách Phát triển mảng Môi trường
Amer Sports*

TFL 2022

326

nhà máy,
245 cải thiện
hiệu suất
(tỷ lệ
thành công 75%)

TFL 2023

604

nhà máy,
471 cải thiện
(tỷ lệ 78%)

TFL 2024

918

nhà máy,
716 cải thiện
(tỷ lệ 78%)

TFL 2025 trở đi

một Cộng đồng học tập

Ước tính số nhà máy đã hành động thực tế dựa trên kiến thức có được từ chuyên gia và đồng nghiệp thông qua chương trình TFL

Mục lục

Lời tựa

Danh mục bài viết - “Để Nói là Làm” - Mùa 2025

Chương 1: Hệ thống Quản lý Môi trường (EMS)

Chương 2: Năng lượng và Khí nhà kính

Chương 3: Nước

Chương 4: Nước thải

Chương 5: Khí thải

Chương 6: Chất thải

Chương 7: Quản lý hóa chất

Tiêu điểm: Nhà sản xuất, hãy lên tiếng

07

10

14

Câu chuyện bên lề

- Tiếng nói nhà máy trong Cộng đồng học tập
- TFL trong mắt một Nhân hàng
- Higg FEM và Giải pháp cho Doanh nghiệp Vừa và Nhỏ
- Quá tải chứng chỉ: Chuyện không phải chỉ ở nhà máy tôi

Lời cảm ơn

Phụ lục: Hành trình Giám tuyển

17

18

19

20

22

24

25

Lời tựa

bởi **Saskia Anders**

Gửi Bạn đọc,

Trong lĩnh vực bền vững và phát triển, chúng ta thường tập trung vào việc tạo ra các con số và chỉ số tác động nhằm chứng minh giá trị công việc của mình cũng như các đối tác. Đôi khi, ta bỏ qua những câu chuyện cá nhân đằng sau những con số này. Mỗi con số ấy đại diện cho vô vàn câu chuyện kể về những bước tiến hướng tới sự thay đổi, dù lớn hay nhỏ. “Để Nói là Làm” cung cấp một nền tảng cho những câu chuyện đó, hé mở bức tranh muôn màu về những trải nghiệm và hành trình của các nhà sản xuất dệt may - da giày tại Việt Nam.

Các câu chuyện trong tuyển tập này được viết bởi những người-làm-nghề về môi trường đến từ các nhà sản xuất tham gia chương trình “Về Đích”, một sáng kiến ra đời nhằm mục đích nâng cao hiệu suất môi trường trong ngành dệt may - da giày tại Việt Nam. Chương trình là kết quả của hành động tập thể giữa một số nhãn hàng và nhà sản xuất - một ví dụ điển hình cho thấy sức mạnh của sự hợp tác, khi đồng kiến tạo nên một chương trình đào tạo đồng thời cũng là một cộng đồng những cá nhân tâm huyết, mong muốn mở rộng kiến thức và triển khai hành động. Với hơn 4.200 học viên từ hơn 1.000 nhà máy tham gia,

chương trình đại diện cho một cộng đồng đa dạng các đơn vị sản xuất với quy mô, vị trí địa lý, nguồn lực khác nhau. Điểm chung giữa các nhà máy này là sự cam kết của các cá nhân phụ trách về bền vững môi trường trong tổ chức. Công việc của họ đầy thách thức khi phải lèo lái giữa những vai trò và lợi ích khác nhau, những hạn chế về ngân sách và môi trường thay đổi mỗi ngày.

Thông qua những kinh nghiệm mà họ chia sẻ, chúng ta có được một bức tranh chân thực về những thách thức và thành công có thật mà các nhà sản xuất này trải qua. Chúng tôi biết ơn sự hào phóng của họ khi chia sẻ cả những câu chuyện thành công lẫn những bài học từ thất bại, cho thấy con đường hướng tới bền vững không phải lúc nào cũng suôn sẻ hay trải đầy hoa. Nhờ đó, họ cung cấp những hiểu biết quý giá có thể truyền cảm hứng cho các nhà máy khác qua những ví dụ cụ thể, những thách thức khó khăn cũng như tinh thần bền bỉ của những người-làm-nghề.

Hy vọng bạn sẽ yêu thích những câu chuyện này.

Saskia Anders

GIZ

Tháng 5 năm 2025

Lời tựa

bởi Chi Phan

Để Nói là Làm – Hành Trình Vấn đề và Giải pháp

Gấp lại bản thảo *Để Nói là Làm*, tôi như vừa bước qua một hành trình dài, nơi những câu chuyện từ mặt sàn nhà máy vang lên chân thành và sống động. Mỗi trang sách là một mảnh ghép **vấn đề - giải pháp**, từ nhà máy lớn với đội môi trường hùng hậu đến nhà máy nhỏ, nơi một người kiêm cả môi trường lẫn QA. Cùng một câu hỏi Higg FEM, nhưng giải pháp mỗi nơi khác nhau, đôi khi như học bắn – ngắm trượt vài lần mới trúng.

Hè 2024, tôi theo *Peer Work Group* đi dọc đất nước – Hà Nội, Huế, Sài Gòn, Hải Dương – gặp anh em từ nhà máy, nhãn hàng, công ty tái chế, công ty “làm rác”. Dù đã quen nhau qua màn hình TFL, nhưng khi được gặp trực tiếp các bạn, tôi lại cảm nhận rõ rệt sức mạnh của những câu chuyện thực tế. Trong *Peer Work Group*, chúng tôi bóc tách từng câu chuyện qua khung **What, So What, Now What**. Hãy thử dùng khung này để nhìn lại một câu chuyện trong *Để Nói là Làm*: Hành trình của Công ty Việt Thắng Jean với vấn đề phun hóa chất thủ công:

What (Vấn đề là gì?)

Công đoạn phun hóa chất thủ công tại Việt Thắng Jean khiến hóa chất độc hại phát tán, công nhân hít phải hóa chất, lượng hóa chất hao phí lớn, và hiệu ứng thời trang không đồng đều. Với một nhà máy xuất khẩu sang Mỹ, Nhật, Canada, đây là vấn đề nghiêm trọng về an toàn và chất lượng.

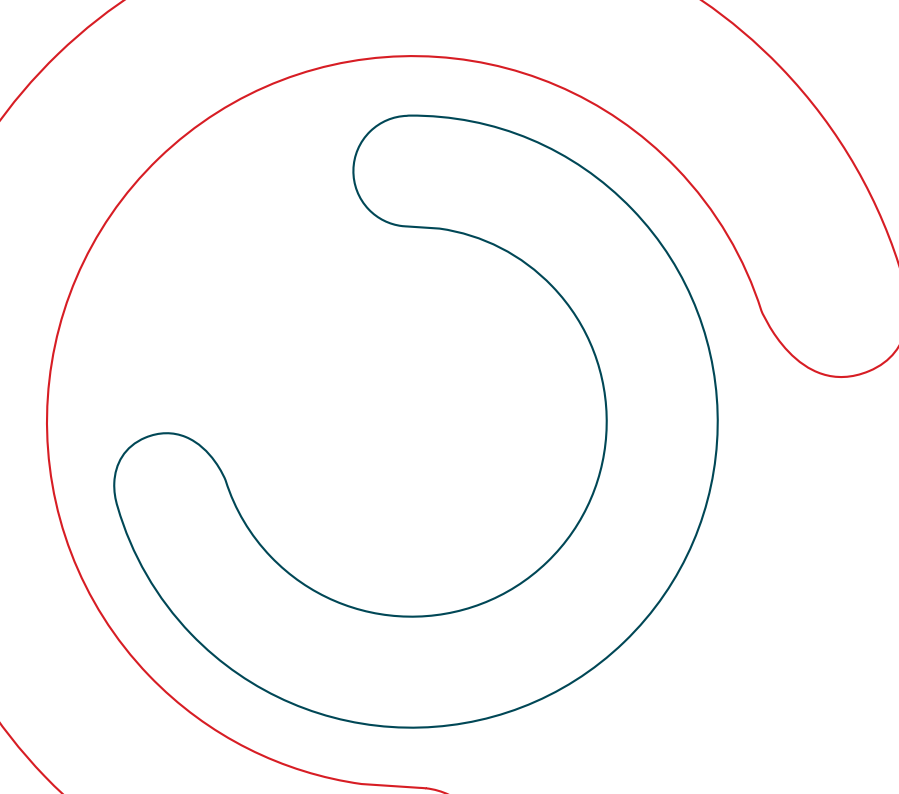
So What (Tại sao vấn đề quan trọng?)

Vấn đề này đe dọa sức khỏe công nhân, tăng chi phí sản xuất, và làm lung lay uy tín với khách hàng quốc tế. Trong bối cảnh bền vững là xu hướng toàn cầu, không giải quyết sẽ khiến nhà máy mất đơn hàng, đánh mất lợi thế cạnh tranh trước các nhãn hàng yêu cầu tuân thủ nghiêm ngặt.

Now What (Giờ làm gì?)

Việt Thắng đầu tư công nghệ Eflow, phun hóa chất trong lồng kín để giảm phát tán, tối ưu lượng hóa chất và nước. Ban đầu, lỗi loang đốm xảy ra do áp suất không ổn, tỷ lệ lỗi 20-30% ở một số sản phẩm. Họ kiên trì thử nghiệm,

điều chỉnh quy trình, thậm chí phun hai lần cho hiệu ứng mạnh. Kết quả, rủi ro phơi nhiễm giảm đáng kể, công nhân an toàn hơn. Vấn đề đã có giải pháp.

Câu chuyện này, như bao câu chuyện khác trong *Để Nói là Làm*, là minh chứng cho tinh thần TFL: đối diện vấn đề, tìm giải pháp, và chia sẻ để cùng học hỏi. Khung **What, So What, Now What** không chỉ là công cụ tư duy, mà là cách chúng ta – những TFLer – viết ra, nói ra, để học sâu hơn và giúp ai đó gần hơn với giải pháp của họ. Thất bại dạy ta nhiều nhất, và chúng tôi trân trọng cả những lần trượt trước khi trúng.

Bức ảnh bên là tôi tại Phòng thí nghiệm Bachema vào năm 1999, nơi giáo sư Rolf-Gloor đã chia sẻ với tôi: *“Chi, tôi thích cách làm việc của cô. Cô luôn đưa vấn đề cùng vài giải pháp.”* Lời ấy theo tôi mãi, và khi đọc hành trình TFL của các bạn, tôi như nghe lại lời thầy. Hôm nay, tôi mời

bạn – người cầm cuốn sách này – hãy mở từng trang, đặt câu chuyện vào khung **What, So What, Now What**, và kết nối với chính vấn đề của nhà máy mình. Hãy viết tiếp câu chuyện của bạn, chia sẻ tại e-cafe, *Peer Work Group* hay diễn đàn TFL. Một ngày, bạn sẽ viết nên những trang *Để Nói là Làm* mới.

Hẹn gặp bạn tại mùa TFL 2025, nơi mỗi chúng ta – những TFLer, *Learning for Action* – cùng kể những câu chuyện đổi thay từ mặt sàn nhà máy!

Chi Phan,
GIZ
Tháng 5 năm 2025

Danh mục bài viết

Đề Nói là Làm - Mùa 2025

Các câu chuyện được đăng tải dưới dạng blog thay vì được đóng trong tài liệu này để có thể tiếp tục sống qua những thảo luận cũng như kết nối với Đề Nói là Làm các mùa sau. Mời bạn khám phá từng câu chuyện bằng cách bấm vào tiêu đề tương ứng.

Chương 01 Hệ thống Quản lý Môi trường (EMS)

- Câu chuyện #1: Vai trò, trách nhiệm và quyền hạn của Ban Tuân thủ trong công tác quản lý môi trường
- Câu chuyện #2: Đội ngũ chuyên trách phát huy năng lực, chuyển mình từ hình thức đến thực chất
- Câu chuyện #3: Nâng cao nhận thức của người lao động: Bài học từ việc điều chỉnh phương pháp đào tạo
- Câu chuyện #4: Đào tạo và tuyên truyền cùng song hành để nâng cao nhận thức của người lao động
- Câu chuyện #5: Cải tiến công tác đào tạo, nâng cao chất lượng nhận thức của người lao động cần đi từ bản chất
- Câu chuyện #6: Để thay đổi một hành vi, cần sự nỗ lực của cả hệ thống
- Câu chuyện #7: Xây dựng kế hoạch đào tạo nhận thức về môi trường, tưởng dễ mà khó, biến khó thành dễ

Chương 02 Năng lượng và Khí nhà kính

- Câu chuyện #8: Kiểm kê khí nhà kính - Bước đầu hướng đến mục tiêu cắt giảm GHG
- Câu chuyện #9: Thực hiện theo chiến lược dài hạn và đánh giá kết quả
- Câu chuyện #10: Bài học từ khâu thiết kế, đầu tư cho mục tiêu giảm GHG
- Câu chuyện #11: Lắp đặt bộ hẹn giờ cho máy phun keo
- Câu chuyện #12: Quản lý quá tải tủ điện bằng ứng dụng giám sát
- Câu chuyện #13: Nâng cao nhận thức, thay đổi hành vi của người lao động qua tuyên truyền

Danh mục bài viết

Đề Nói là Làm - Mùa 2025

Chương 02

- Câu chuyện #14: Khắc phục rò rỉ và tránh lạm dụng khí nén
- Câu chuyện #15: Từ việc thực hiện tuân thủ quy định đến kết quả bất ngờ
- Câu chuyện #16: Các thách thức cần vượt qua trước khi chuyển đổi nhiên liệu
- Câu chuyện #17: Tập trung xử lý các nguồn phát thải lớn thông qua các dự án
- Câu chuyện #18: Biến tần - Chia sẻ về những thách thức khi thực hiện giải pháp
- Góc nhìn Chuyên gia: Mảnh ghép còn thiếu trong nỗ lực cải thiện hiệu quả sử dụng năng lượng
- Góc nhìn Chuyên gia: Phát triển dự án năng lượng tái tạo điện mặt trời mái nhà (ĐMTMN) trong các nhà máy tại Việt Nam – Một số quan sát và khuyến nghị

Chương 03

Nước

- Câu chuyện #19: Nhận thức của người lao động với việc tiết kiệm nước
- Câu chuyện #20: Loay hoay trong việc thiết lập mục tiêu
- Câu chuyện #21: Hành động hay, tiết kiệm ngay

Chương 04

Nước thải

- Câu chuyện #22: Tái chế nước phục vụ cho sinh hoạt
- Câu chuyện #23: Tránh rò rỉ nước thải ra môi trường

Danh mục bài viết

Đề Nói là Làm - Mùa 2025

Chương 05

Khí thải

- Góc nhìn chuyên gia: Tính toán phát thải VOC – Tám chuyện học thuật như pha một cốc nước đường
- Câu chuyện #24: Muốn biết thì hỏi, muốn giỏi phải học

Chương 06

Chất thải

- Câu chuyện #25: Câu chuyện giảm thải - cân tính kỷ luật và sự cam kết
- Câu chuyện #26: Cải tiến giảm thiểu rác thải trong quá trình sản xuất
- Câu chuyện #27: Biến rác thành tiền
- Câu chuyện #28: Không lãng phí rác vì rác là tiền
- Câu chuyện #29: Phân loại rác thải tại nhà máy - Cảm hứng từ chương trình Waste No More
- Câu chuyện #30: Phân loại chất thải tại nguồn - Hành trình gian nan nhưng xứng đáng (truyền thông nội bộ thay đổi hành vi)
- Câu chuyện #31: Phân loại rác tại nguồn để sản xuất sạch hơn
- Câu chuyện #32: Phân loại rác thải sản xuất tại công ty may mặc - Những bước đi tiên phong trong việc phát triển bền vững
- Câu chuyện #33: “Nói là Làm” - Hành trình cùng Nhãn hàng
- Câu chuyện #34: Phân loại cho tái chế khép kín - một thử nghiệm cùng Nhãn hàng
- Câu chuyện #35: Nhận biết loại rác, chính xác số liệu
- Câu chuyện #36: Tái chế phế vải: Nút thắt thủ tục hải quan
- Câu chuyện #37: Các hoạt động upcycling từ rác thải nhà máy
- Câu chuyện #38: Trên tay tấm vải dệt thoi tái chế khép kín - Hành trình của Bảo Minh

Danh mục bài viết

Đề Nói là Làm - Mùa 2025

Chương 07

Quản lý hóa chất

- Câu chuyện #39: Xây Dựng Nhận Thức MRSL Trong Chuỗi Cung Ứng: Hành Trình Từ Nội Bộ Đến Nhà Cung Cấp
- Câu chuyện #40: Tái Xây dựng/kiện toàn hệ thống quản lý hóa chất đảm bảo tuân thủ
- Câu chuyện #41: Quản lý Hóa chất trong Nhà máy: Thay Đổi Nhận Thức, Cải Tiến Hệ Thống
- Câu chuyện #42: Thay thế hoá chất - là cả một hành trình mang tính tập thể
- Câu chuyện #43: Bảo Vệ Sức Khỏe Công Nhân: Giảm Phát Tán Hóa Chất Độc Hại với Công Nghệ Eflow

Tiêu điểm

**Nhà sản xuất,
Hãy lên tiếng**

Nhà sản xuất, Hãy lên tiếng

Nhà sản xuất, câu chuyện của bạn là gì? Bạn có đủ sức khiến người khác phải lắng nghe không?

Trong thế giới ngày nay, ngành dệt may đang phải đối mặt với nhiều thách thức. Là một nhà sản xuất, bạn có thể vượt qua những thách thức này như thế nào? Bạn có thể lên tiếng và thúc đẩy nỗ lực phát triển bền vững một cách hiệu quả như thế nào?

Thách thức

Thách thức là gì, chúng ta đều biết. Ta đã chứng kiến ô nhiễm và các sự kiện biến đổi khí hậu có thể dẫn đến hạn hán, khan hiếm nước, sóng nhiệt và bão lớn. Để duy trì điều kiện lao động tử tế trong chuỗi cung ứng là một đề tài phức tạp, khó lường và thách thức. Bên cạnh đó, gần đây nhất chúng ta lại phải đối mặt với thách thức đến từ biến động thị trường, chẳng hạn như liên quan đến các vòng thuế quan hiện đang diễn ra.

Giữa nhà sản xuất/nhà cung ứng và các nhãn hàng thường tồn tại sự mất cân bằng quyền lực, khiến cho việc đối thoại cởi mở và chân thành trở nên khó khăn. Thường thì việc tìm nguồn cung của các nhãn hàng được quản lý bởi phòng mua hàng, mà bộ phận này lại hiếm khi làm việc sát với các đồng nghiệp phụ trách về phát triển bền vững,

dẫn đến sự thiếu đồng bộ trong nỗ lực mua hàng một cách bền vững hơn. Một thách thức khác nằm ở việc có quá nhiều các chương trình trong chuỗi cung ứng, đôi khi rời rạc với nhau, gây ra gánh nặng kiểm toán và cuối cùng khiến cho các nỗ lực không thể được tập trung vào khắc phục và cải thiện.

Chúng ta có thể làm gì?

Trong một dự án gần đây, chúng tôi đã phỏng vấn hàng trăm nhà cung cấp và nhận được những phản hồi rất quý giá và sâu sắc, tập trung vào các chủ đề quan trọng nhất đối với khối nhà máy. Đây là một ví dụ cho thấy các bên có thể làm gì để đồng hành cùng nhà sản xuất và cung cấp định hướng chất lượng. Đơn vị chủ quản sẽ sớm công bố thêm thông tin về dự án này.

Trong 10–15 năm qua, chúng tôi đã chứng kiến các tập đoàn sản xuất hàng đầu hành động và lên tiếng về phát triển bền vững, triển khai các chương trình bền vững sâu rộng và gặt hái được nhiều lợi ích từ những nỗ lực này. Tuy nhiên, chúng tôi cần nhiều hơn là chỉ các tập đoàn lớn tham gia - chúng tôi cần tất cả các bạn tham gia dù dưới hình thức nào, và trở thành những người phát ngôn cũng như hình mẫu cho các nhà sản xuất khác. Để tạo ra sức ảnh hưởng đủ lớn, chúng ta cần thêm

nhiều hơn nữa sự tham gia và cam kết của các nhà sản xuất, đặc biệt là từ ban lãnh đạo của các bạn, để từ đó gây ảnh hưởng đến ban lãnh đạo của các nhãn hàng.

Một kỷ nguyên mới của sự hợp tác

Với tư cách là một nhà sản xuất, bạn có thể thúc đẩy một kỷ nguyên hợp tác mới, nơi những quan điểm, quan ngại và đóng góp của bạn sẽ được các nhãn hàng đánh giá cao hơn và chủ động trao đổi. Điều này đồng nghĩa với việc thúc đẩy các thay đổi trong ngành, chia sẻ thực tế và hợp tác với các nhãn hàng cũng như hiệp hội. Sau đây là một số cơ hội dành cho bạn:

- Đầu tư và nâng cao năng lực cho nguồn nhân lực nội bộ.
- Lên tiếng và chủ động tham gia.
- Chủ động nắm quyền, thu hẹp khoảng cách quyền lực và đóng góp vào các giải pháp toàn ngành.
- Kết nối với các nhà hoạch định chính sách và các tổ chức thương mại.
- Hỗ trợ và hợp tác với các nhãn hàng để xây dựng các tiêu chuẩn bền vững thiết thực và các thực hành mua hàng ở cấp lãnh đạo.

Nhà sản xuất, Hãy lên tiếng

- Nếu bạn đang cung cấp cho nhiều nhãn hàng, hãy vận động để thống nhất các yêu cầu về bền vững.
- Tham gia các tổ chức ngành như Cascale, Textile Exchange và ZDHC. Trong các tổ chức này, đại diện nhà sản xuất cần có chân trong các ban điều phối hợp tác giữa các nhà sản xuất và cùng nhau lên tiếng.
- Đối với các nhà sản xuất quy mô nhỏ, chúng tôi khuyến khích tham gia các sự kiện và hội nghị để cập nhật thông tin mới nhất.

Làm chủ các tác động phát triển bền vững của bạn

Để thành công trong nỗ lực phát triển bền vững và tạo ảnh hưởng trong ngành, bạn cần tiên phong làm mẫu (kể cả ở quy mô nhỏ) và chủ động chịu trách nhiệm về tác động bền vững của mình thông qua:

- Truyền đạt rõ ràng kỳ vọng của bạn tới các nhãn hàng và ủng hộ các biện pháp tạo ra tác động lớn nhất và hợp lý nhất.
- Yêu cầu các điều kiện thương mại tốt hơn tương ứng với hiệu suất

phát triển bền vững của bạn, tập trung vào các mối quan hệ đối tác dài hạn.

- Lồng ghép phát triển bền vững vào trong hoạt động sản xuất hàng ngày.
- Tập trung vào việc giảm đáng kể các tác động môi trường và xã hội của nhà máy.
- Chuẩn bị cho các chứng nhận và truy xuất nguồn gốc.
- Công bố các báo cáo phát triển bền vững. Việc này giúp bạn tổ chức các công việc bền vững một cách có hệ thống và cấu trúc. Ngay cả khi bạn là một nhà sản xuất quy mô nhỏ, bạn vẫn có thể đưa thông tin về bền vững lên trang web của mình.
- Cuối cùng nhưng không kém phần quan trọng, hãy kiểm soát các chi phí của mình.

Lời động viên

Bạn hoàn toàn có thể làm được!

Hãy trao đổi với các nhãn hàng và giúp họ hiểu rõ hơn về hoạt động kinh doanh của bạn. Khi triển khai công việc phát triển bền vững, hãy áp dụng phương pháp PDCA (Plan Lập kế hoạch -

Do/Thực hiện - Check/Kiểm tra - Act/Hành động). Những nỗ lực này chắc chắn sẽ được đền đáp!

Gửi tới các bên liên quan khác

Với Nhãn hàng, bạn có thể đóng góp bằng cách lắng nghe các nhà cung cấp nhiều hơn và cùng tập trung nỗ lực vào những chủ đề quan trọng nhất như đã đề cập ở trên. Thêm vào đó, chúng tôi cần bạn giám đốc của bạn tham gia vào bàn thảo luận!

Với các tổ chức ngành, như Cascale, chúng tôi mong muốn thấy bạn mở rộng vai trò của mình và mời gọi nhiều nhà sản xuất tham gia hơn cũng như tạo không gian để họ lên tiếng. Chúng tôi cũng hy vọng sẽ có những hình thức hợp giúp bạn giám đốc từ các nhãn hàng và nhà cung cấp có thể tương tác một cách hiệu quả!

Karin Ekberg

Tháng 3 năm 2025,
Leadership & Sustainability

Câu chuyện bên lề

Tiếng nói Nhà máy trong Cộng đồng Học tập

Tôi có 6 năm kinh nghiệm thực chiến trong lĩnh vực phát triển bền vững tại nhà máy, nên tôi hiểu và trân trọng giá trị của những việc làm nhỏ mà mang lại tác động tích cực cho người công nhân. Sau đó, tôi có cơ duyên chuyển sang vai trò nhân hàng, luôn đặt người công nhân làm trọng tâm, tập trung vào những hành động thiết thực, dù nhỏ nhất, luôn đồng hành cùng nhà máy để tìm giải pháp và từng bước cải tiến.

Kiến thức và kinh nghiệm thực tế của các bạn tại nhà máy rất đáng quý. Họ làm việc chăm chỉ, sáng tạo, nhưng đôi khi vì phải đáp ứng nhiều tiêu chuẩn trong khi nguồn lực hạn chế, họ chưa hiểu hết ý nghĩa sâu xa của các tiêu chuẩn đó. Lúc này, vai trò của nhân hàng trở nên quan trọng: không chỉ đặt ra yêu cầu mà còn cần hướng dẫn, đồng hành, tạo động lực và cam kết để cùng phát triển.

Tôi nhớ khoảng 8 năm trước, khi còn làm ở công ty cũ, chúng tôi khởi xướng chương trình *Learning Community* – Cùng nhau học tập. Nhà máy chia sẻ thực hành tốt, cùng mổ xẻ vấn đề, học hỏi và trao đổi, còn nhân hàng điều phối, định hướng. Không còn kiểu hội thảo mà nhân hàng chỉ nói, nhà máy chỉ nghe; thay vào đó, nhân hàng trình bày mong đợi, nhà máy thảo luận khó khăn, trở ngại, rồi cùng tìm giải pháp và hành động cụ thể để đạt mục tiêu. Những buổi trao đổi trở nên sôi nổi, đôi lúc gay gắt, nhưng ai cũng cảm thấy giá trị của mình. Cho đi là còn mãi.

Với tinh thần đó, năm 2024, tôi đồng hành cùng TFL và WNM, nơi tiếng nói của nhà máy được trân trọng. Một ví dụ điển hình là sự kiện *e-CAFE* Gỡ Rối Luật Bảo Hiểm Xã Hội 2024 vào ngày 16/01/2025. Luật BHXH 2024 tác động lớn đến nhà máy, người lao động và

hệ thống quản trị. Chủ đề này được chọn vì tính cấp thiết, đồng thời tạo cơ hội cho cộng đồng cùng học hỏi, chuẩn bị cho những thay đổi lớn. Buổi *e-Café* có sự tham gia đồng sáng tạo nội dung từ nhà máy, nhân hàng và chuyên gia, đúng tinh thần TFL: cùng đồng sáng tạo, học thật, làm thật.

Phát triển bền vững là hành trình dài. Nhà máy và nhân hàng có chung mục tiêu, nhưng nguồn lực tại nhà máy hạn chế lại phải đáp ứng nhiều yêu cầu khác nhau từ các nhân hàng. Do đó, cần trao đổi hiệu quả, đồng hành cùng nhau và xây dựng một *Learning Community* – nơi tiếng nói của nhà máy được đặt lên hàng đầu, để cùng tiến xa, bền vững và nhanh hơn.

Huệ Phạm
Ban Tư vấn Kỹ thuật, TFL 2024/2025

TFL trong mắt một Nhân hàng

Amer Sports là một tập đoàn toàn cầu sở hữu nhiều thương hiệu đồ thể thao và đã ngoại nổi tiếng và được yêu mến nhất trên thế giới. Sứ mệnh của chúng tôi là nâng tầm thể giới thông qua thể thao.

Việt Nam là một khu vực cung ứng quan trọng đối với chúng tôi. Chúng tôi tự hào hợp tác với Tổ chức Hợp tác Quốc tế Đức (GIZ) từ năm 2023, cùng triển khai chương trình xây dựng năng lực toàn diện mang tên "Về Đích (To the Finish Line - TFL)". Chương trình được thiết kế để đào tạo các nhà cung cấp tại Việt Nam về các chủ đề bền vững, chẳng hạn như nâng cao hiểu biết về Higg FEM 4.0, cũng như quản lý năng lượng và chất thải. Chương trình này giúp các đối tác sản xuất của chúng tôi nắm vững hơn các khía cạnh bền vững, từ đó đáp ứng tốt các mục tiêu và kỳ vọng của chúng tôi.

Sau hai năm triển khai, chúng tôi có thể tự hào chia sẻ rằng chương trình TFL đã thúc đẩy các nhà máy dệt may

và da giày của chúng tôi tại Việt Nam nâng tầm hiệu suất môi trường. Thông qua Mô-đun Môi trường Cơ sở Higg (Higg FEM 4.0), chương trình đã cung cấp đào tạo chuyên sâu về quản lý chất thải và thúc đẩy các phương pháp xử lý tiên tiến nhằm giảm tác động môi trường cũng như lượng phát thải khí nhà kính. Chương trình kết hợp nội dung đào tạo do chuyên gia hướng dẫn với việc học hỏi lẫn nhau cùng các công cụ thực tiễn để đạt được những kết quả bền vững có thể đo lường, được các đối tác sản xuất của chúng tôi công nhận rộng rãi.

Tổng cộng có hơn 70 nhà sản xuất của chúng tôi trên khắp Việt Nam đã tham gia vào TFL, hình thành nên một mạng lưới tương tác để chia sẻ kinh nghiệm và các thực hành tốt cũng như hợp tác trên một số chủ đề bền vững. Các nhà sản xuất tham gia cũng được hưởng lợi từ hơn 100 chuyên gia trong chương trình này, giúp nâng cao kiến thức về Higg FEM, quản lý năng lượng và chất thải.

Một cuộc khảo sát đánh giá tác động của chương trình cho thấy 63% nhà sản xuất tham gia đã cải thiện quản lý năng lượng, 76% đã áp dụng kiến thức từ TFL để cải thiện các thực hành, và 78% xác nhận rằng khóa đào tạo đã trực tiếp hỗ trợ cho các hành động thực tế.

Với những kết quả ấn tượng này, TFL đã trở thành một trong những chương trình chủ chốt của *Amer Sports* tại Việt Nam, giúp nâng cao năng lực của các đối tác sản xuất trong một loạt các chủ đề bền vững.

Jeff Chan

Phụ trách Phát triển mảng Môi trường
Amer Sports

Higg FEM-Giải pháp cho Doanh nghiệp Vừa và Nhỏ

Biên Vũ,
Giám đốc Chiến lược
To the Finish Line

Thái Nguyễn
TKG Taekwang Vina
Ban tư vấn kỹ thuật, TFL 2024/2025

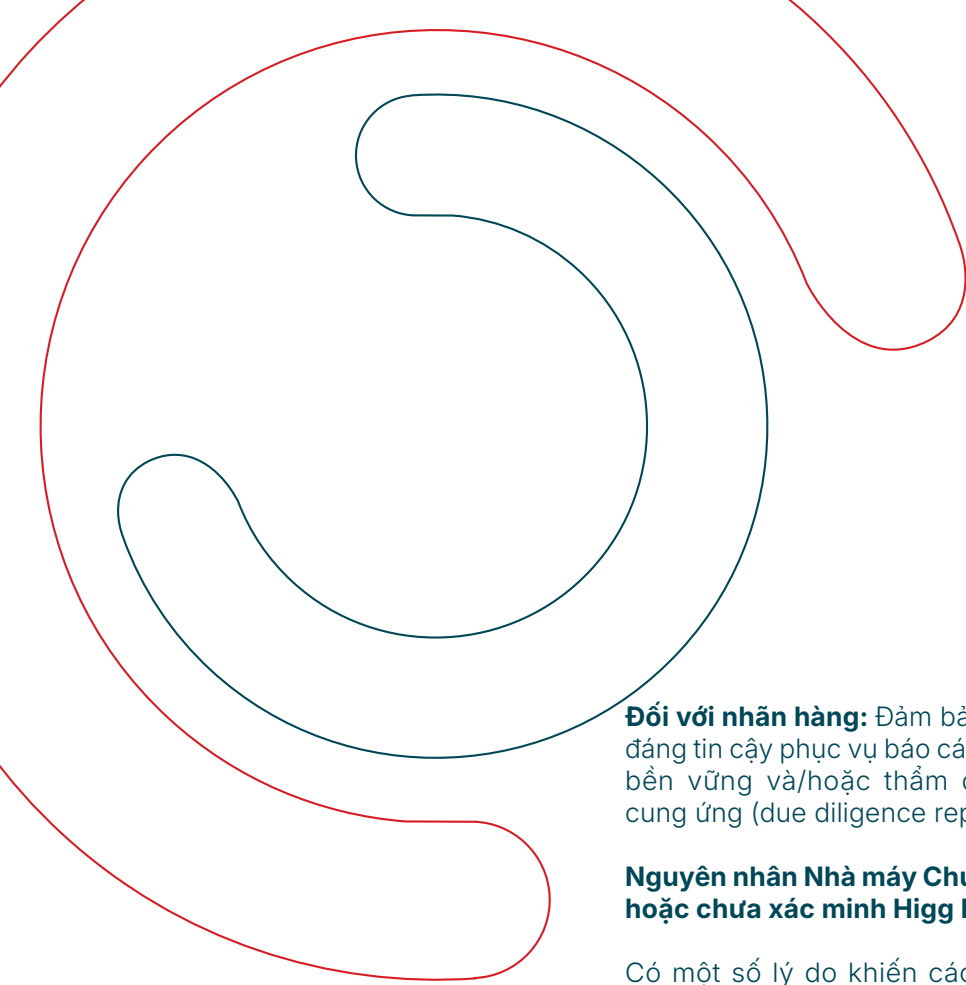
Higg FEM – Công cụ Quan trọng trong Ngành Thời trang

Higg FEM (Facility Environmental Module) là một công cụ toàn cầu hỗ trợ đánh giá năng lực bảo vệ môi trường trong chuỗi cung ứng ngành thời trang. Tại Việt Nam, công cụ này đã được áp dụng rộng rãi. Theo báo cáo năm 2022 của Cascale, 1.086 trong số 1.600 module Higg FEM đã được xác minh, đạt tỷ lệ 68%. Đến năm 2023, số nhà máy xác minh tăng lên 1.288 module, tăng 19% so với năm trước.

Việc xác minh Higg FEM (verification) mang lại lợi ích sau:

Đối với nhà máy:

1. Đảm bảo tuân thủ các quy định môi trường theo luật định và yêu cầu của nhãn hàng.
2. Cung cấp dữ liệu để so sánh với tiêu chuẩn ngành, từ đó nhận diện cơ hội cải thiện các chỉ số môi trường.
3. Hỗ trợ Ban Giám đốc xây dựng chiến lược dựa trên số liệu cụ thể và trao đổi minh bạch với nhãn hàng.
4. Nâng cao niềm tin của nhãn hàng vào năng lực quản lý môi trường của nhà máy.

Đối với nhãn hàng: Đảm bảo thông tin đáng tin cậy phục vụ báo cáo phát triển bền vững và/hoặc thẩm định chuỗi cung ứng (due diligence reporting).

Nguyên nhân Nhà máy Chưa sử dụng hoặc chưa xác minh Higg FEM

Có một số lý do khiến các nhà máy, đặc biệt là doanh nghiệp vừa và nhỏ, còn do dự:

1. Nhãn hàng chưa yêu cầu áp dụng, nhất là với các nhà sản xuất phụ kiện hoặc nhà máy không nằm trong nhóm ưu tiên / chiến lược của nhãn hàng.
2. Nhà máy lớn (Tier 1) chưa khuyến khích nhà cung cấp và nhà thầu phụ tham gia bảo vệ môi trường, chủ yếu do nhãn hàng chưa đặt ra yêu cầu này đối với Tier 1. Trong How to Higg có yêu cầu này.

3. Chi phí cao: 899 USD cho nền tảng và khoảng 1.500 - 2.500 USD cho đánh giá hàng năm.

4. Lãnh đạo doanh nghiệp chưa coi bảo vệ môi trường là một chiến lược cạnh tranh.

5. Hạn chế về nguồn nhân lực khi triển khai công cụ.

Giải pháp từ TFL

TFL – một cộng đồng phi lợi nhuận với nhiệm vụ góp phần nâng cao tính cạnh tranh của ngành dệt may Việt Nam thông qua việc tăng cường năng lực phát triển bền vững của các nhà máy – đề xuất các giải pháp sau:

1. **Hành động từ Tier 1:** Nhà máy Tier 1 cần hướng dẫn các nhà cung cấp và nhà thầu phụ áp dụng Higg FEM hoặc các hệ thống phù hợp.

TFL sẵn sàng hỗ trợ Tier 1 trong chương trình này.

2. Tham gia Cộng đồng học tập

TFL: Nhờ sự hỗ trợ tài chính từ nhãn hàng và các tổ chức phát triển, chương trình TFL. Higg FEM & beyond tiếp cận hàng trăm nhà máy mỗi năm, cung cấp đào tạo, tư vấn và cộng đồng học tập miễn phí. Năm 2025, TFL sẽ thí điểm chương trình chuyên sâu dành cho các nhà máy vừa và nhỏ.

3. **Mô hình 1PLUS1:** Một nhà máy dùng FEM giới thiệu một nhà máy chưa dùng FEM, và “kèm cặp” nhà máy mới, tăng độ phủ sóng công cụ FEM. Cộng đồng TFL là nền tảng lý tưởng để triển khai mô hình này.

Quá tải chứng chỉ: Chuyện không phải chỉ ở nhà máy tôi

Câu chuyện về “quá nhiều chứng chỉ” trong ngành may mặc là một vấn đề thực tế gây vất vả cho nhà máy của tôi, cũng như nhiều nhà máy bạn.

Chúng tôi là tập đoàn may mặc ở Việt Nam chuyên gia công cho các thương hiệu lớn trên thế giới và xuất khẩu đi nước ngoài 100%. Để đáp ứng yêu cầu của từng khách hàng, chúng tôi phải đạt hàng loạt chứng chỉ và tiêu chuẩn khác nhau như:

- **Chứng chỉ về môi trường:** ISO 14001, Higg FEM, LEED.
- **Chứng chỉ về trách nhiệm xã hội và an toàn:** SA8000, Better Work, Higg FSLM, SLCP, FairTrade.
- **Chứng chỉ chất lượng:** ISO 9001.
- **Chứng chỉ về ESG:** B.Corp.
- **Chứng chỉ đặc thù cho từng nhãn hàng về xu hướng truy xuất nguồn gốc sản phẩm:** OEKO-TEX, GOTS, RCS, GRS, OCS, Cradle to Cradle, Bluesign và Regenagri

Năm 2024, công ty chúng tôi tiếp 50+ lượt đánh giá/ xác thực từ các bên thứ ba, nhãn hàng, hoặc tổ chức cấp chứng chỉ và các cơ quan của nhà nước. Mỗi cuộc đánh giá tiêu tốn chi phí, thời gian và nguồn lực rất lớn. Còn đâu thời gian để thực hiện các dự án mà các nhãn hàng yêu cầu nhà máy phải thực hiện như: giảm thiểu khí nhà kính, Fair Wair, Carbon Tool Kit, GTW, ...

Một số vấn đề nảy sinh:

- **Chồng chéo tiêu chuẩn:** Nhiều chứng chỉ có nội dung tương tự nhau, tên khác nhau và không công nhận lẫn nhau. Chúng tôi vẫn gọi là “*same same but different*”.
- **Tốn kém chi phí:** Phí cấp chứng chỉ, tư vấn, đào tạo và chuẩn bị đánh giá/ xác thực tốn hàng tỷ đồng mỗi năm.
- **Áp lực nhân sự:** Đội ngũ tuân thủ gần như chỉ làm hồ sơ, giấy tờ, không còn thời gian cho cải tiến thực chất và cập nhật kiến thức. Công ty càng khó khăn hơn khi nguồn nhân lực biến động như hiện nay.

- **Không đồng bộ:** Một số nhãn hàng vẫn yêu cầu tiêu chuẩn riêng, không công nhận các chuẩn chung.

Nguồn gốc vấn đề: Các nhãn hàng lớn thể hiện trách nhiệm xã hội và môi trường, nên yêu cầu nhà cung cấp phải tuân thủ các bộ tiêu chuẩn nghiêm ngặt. Chúng tôi ủng hộ tinh thần này. Tuy nhiên, do thiếu sự liên thông, mỗi nhãn hàng đặt ra tiêu chuẩn riêng, tạo ra gánh nặng cho nhà máy. Nhiều nhãn hàng nhưng nhà máy chúng tôi chỉ có một.

Thay vì thực sự cải thiện, nguồn lực của nhà máy chúng tôi dồn vào “đáp ứng giấy tờ” hơn là cải thiện thực chất.

Mong ước của nhà máy:

Kêu gọi **hài hòa hóa tiêu chuẩn**: Các tổ chức quốc tế như Cascale, ZDHC, ILO, GIZ, VITAS ...đang nỗ lực kêu gọi dùng chung các bộ công cụ như Higg Index: Higg FEM và FSLM; ZDHC...

Chúng ta không phản đối chứng chỉ – đó là xu hướng cần thiết để nâng cao chất lượng và phát triển bền vững. Nhưng cách thực hiện hiện nay đang đi theo hướng hình thức, không hiệu quả và gây tốn kém. Các nhãn hàng nên có một bảng tiêu chuẩn về các loại chứng chỉ mà có thể chấp nhận để đảm bảo yêu cầu và tiết kiệm chi phí/ công sức cho doanh nghiệp ngay từ

giai đoạn đầu làm việc về vấn đề tuân thủ. Nhà máy chúng tôi đang tạo ra các nhóm tự học tập trên các nền tảng xã hội để tự học hỏi, hỗ trợ nhau để cùng hỗ trợ, giải đáp các thắc mắc. Việc các nhãn hàng tài trợ để chúng tôi có chương trình To the Finish Line để trao đổi, lên tiếng và học hỏi chúng tôi hết sức cảm ơn.

Nhà máy tôi đã ứng dụng công nghệ số quản trị nội bộ, tích hợp báo cáo cũng đỡ việc cho chúng tôi rất nhiều. Mong quá trình số hóa, liên thông số liệu để cùng nhau “*work smarter, not harder*”.

Oanh Nguyễn

Ban Tư vấn Kỹ thuật, TFL 2024/2025

Lời cảm ơn

“Để Nói là Làm” là tuyển tập các bài luận được chọn lọc từ gần 1,200 bài dự thi mùa To the Finish Line (TFL) 2024. Những bài luận này kể về nỗ lực hàng ngày của các nhà máy trong chuỗi cung ứng dệt may và da giày tại Việt Nam nhằm giảm thiểu tác động môi trường từ hoạt động sản xuất. Các nhà máy này trải dài dọc theo lưu vực các con sông như sông Hồng, sông Cửu Long, sông Đồng Nai và nhiều con sông khác trên khắp đất nước. Công việc giảm tác động môi trường của họ không chỉ giới hạn trong khuôn viên nhà máy mà còn gắn kết sâu sắc với những vùng đất và con sông này.

Trước hết, chúng tôi xin chân thành cảm ơn **các tác giả** đã hào phóng chia sẻ những câu chuyện và kinh nghiệm “nhà máy thật - việc thật” của mình đến với các đồng nghiệp trong Cộng đồng Học tập TFL, cũng như dành thời gian cùng chúng tôi hoàn thiện và chau chuốt từng bài viết đến tay độc giả. Không có các bạn, sẽ không có tuyển tập này.

Chúng tôi cũng xin gửi lời cảm ơn đến **các nhà hàng** – những doanh nghiệp đầu chuỗi cung ứng toàn cầu (Lead Firm). Sự hướng dẫn, hỗ trợ kỹ thuật và tài chính, cùng sự ghi nhận của các bạn

đối với nỗ lực của Cộng đồng TFL là vô cùng quý giá. Thành công của các nhà máy cũng chính là thành công của các nhà hàng.

Qua ba mùa TFL, các nhà máy đã trao đổi và nhận về kiến thức cũng như nguồn cảm hứng từ các chuyên gia và các nhà máy bạn. **Nhiều chuyên gia** từ Leadership & Sustainability, Bureau Veritas, ENERTEAM, TÜV Rheinland, SAYA... cùng các hiệp hội và tổ chức phát triển như VITAS, GIZ, WWF, Cascadia... đã đồng kiến tạo nên chương trình. Họ là những thành viên đặc biệt của TFL – một cộng đồng nơi “vui là chín(h), học là mười”. Rất nhiều câu chuyện trong cuốn sách này đã được TFL “thổi lửa”.

Chúng tôi xin cảm ơn **GIZ** đã mang đến cho chuỗi cung ứng dệt may và da giày tại Việt Nam một cộng đồng học tập thiết thực và hiệu quả.

Bà Mai, Phó Tổng thư ký **Hiệp hội Dệt may Việt Nam (VITAS)**, người luôn đồng hành cùng các hoạt động của TFL, chia sẻ “Tôi yêu các bạn, những người trẻ đang ngày đêm nỗ lực tại các nhà máy trong hành trình hướng đến phát triển bền vững. Chính sự nhiệt huyết, sáng tạo và tinh thần đổi mới của các bạn là nguồn cảm hứng mạnh mẽ, góp phần

xây dựng một ngành dệt may xanh hơn, sạch hơn và nhân văn hơn. Hãy tiếp tục giữ vững niềm tin và lan tỏa tinh thần tích cực ấy – tương lai ngành dệt may Việt Nam đang được định hình từ chính những bước đi hôm nay của các bạn”.

Cuối cùng, chúng tôi xin dành lời cảm ơn đặc biệt đến **Ban Giám đốc của các nhà máy**. Các bài luận trong tuyển tập này là thành quả từ tầm nhìn chiến lược, sự đầu tư, giám sát và động viên của Ban Giám đốc.

Chúng tôi mong rằng những tiếng nói từ mặt sàn nhà máy này sẽ mang thông điệp “Học-để-Hành động” tới hàng nghìn nhà máy khác. Tuyển tập này là một sự khởi đầu và không kết thúc ở trang cuối - chúng tôi mong các nhà máy hãy kể tiếp câu chuyện của mình, và hy vọng rằng chúng ta sẽ có dịp đồng hành với nhau trong “Để Nói là Làm” những mùa sau.

Trân trọng,

Thay mặt Ban Giám tuyển Để Nói là Làm 2025.

Dương Đặng

Giám đốc Chương trình TFL

Choice, Our Impact:
Building Tomorrow Together

Chúng Ta, Tác Động Của Chúng Tôi:
Cùng Tay Kiến Tạo Tương Lai

Hành trình Giám tuyển

Hành trình Giám tuyển

Hành trình “giám tuyển” các bài viết trong *Để Nói là Làm* là hai tháng đầy ý nghĩa nhưng cũng lắm “chông gai”. Đầu tiên, TFL ngỏ lời đến một số anh chị em nhà máy thân thiết trong cộng đồng với phương châm: tiếng nói từ nhà máy phải do người nhà máy dựng. Nhóm Giám tuyển được hình thành với 10 anh chị em thuộc đủ nhóm tuổi, đến từ các nhà máy với đa dạng loại hình sản xuất trải dài từ Bắc vào Nam. Từ những buổi họp đầu tiên, chúng tôi thống nhất rằng sản phẩm không chỉ nêu lên tiếng nói mà cần phải có giá trị học hỏi cho cộng đồng, lấy đó làm cơ sở cho việc tuyển chọn và biên tập bài viết.

Từ khoảng 500 bài luận chất lượng tốt trong kỳ thi lấy chứng chỉ TFL 2024, nhóm lựa chọn được 120 bài nổi bật để liên hệ xin phép tác giả và được 60 bài phản hồi đồng ý. Dựa trên các bài luận này - vốn rất ngắn gọn do yêu cầu của kỳ thi - nhóm cùng một số chuyên gia tiếp tục đặt thêm các câu hỏi và làm việc sát với các tác giả để phát triển nội dung, “mở khóa” bức tranh toàn cảnh nhằm mang lại nhiều thông tin hữu ích nhất có thể cho độc giả. Do thời gian liên hệ rơi vào cao điểm đánh giá, chỉ 40 bài được tác giả tiếp tục cung cấp thông tin, viết thêm và điều chỉnh. May mắn là tất cả các chủ đề đều có bài viết, với nội dung giàu có và truyền cảm hứng.

Để có được sản phẩm cuối cùng này, tôi vô cùng trân trọng sự nhiệt tình và tâm huyết của các tác giả khi trích một phần quỹ thời gian bận rộn của mình để phản hồi một loạt các câu hỏi (đôi khi hơi “vặn vẹo”) của nhóm, chia sẻ “hết ruột hết gan” những gì có thể với tinh thần “trao đi là nhận lại”. Thú thực, tôi có phần áy náy trong quá trình “dĩ” tác giả để hoàn thiện bài viết, nhưng cũng yên tâm phần nào khi được chia sẻ rằng “*Cảm ơn chương trình đã dành cho chị cơ hội được góp một phần công sức của mình. Được đóng góp một phần nhỏ cho chương trình lại là sự thành công lớn của bản thân.*”, hay “*Tụi mình phải cảm ơn TFL đã luôn có những khóa training không vì lợi nhuận, nhờ rứa mà tụi mình được thỏa sức học và làm*”.

Trong một cuộc trò chuyện bên lề, đại diện nhà máy trên cũng chia sẻ rằng, “Nhà máy mình đã tham gia Waste No More (WNM) và chủ động nhận ra vấn đề, học hỏi rồi về thực hành dù khách hàng có yêu cầu hay không” với mong muốn bài viết được biên tập theo hướng thể hiện được tinh thần tiên phong của họ trong việc giải quyết các vấn đề môi trường, hướng đến phát triển bền vững. Điều này cho thấy nhiều nhà máy đang nỗ lực cải thiện các thực hành phát triển bền vững không chỉ như một chiến lược kinh doanh, như một việc “phải làm” vì

khách hàng yêu cầu, mà vì “cần làm” và “muốn làm” do quan tâm đến môi trường địa phương cũng như điều kiện làm việc trong chính nhà máy. Là một người theo đuổi lĩnh vực Phát triển, tôi xin trích lời Elinor Ostrom - người phụ nữ đầu tiên đạt giải Nobel Kinh tế với nghiên cứu về quản trị các nguồn tài nguyên chung: “*Chẳng có lý do gì để tin rằng các quan chức và chính trị gia, dù có ý tốt đến đâu, lại giải quyết vấn đề tốt hơn những con người tại chỗ - những người có động lực mạnh mẽ nhất trong việc tìm ra giải pháp đúng*”.

Với phong nền 10 năm chuyên “nói” về các vấn đề môi trường và phát triển bền vững khi còn làm việc cho một số tổ chức phát triển, tôi mạn phép đặt tên tuyển tập này là “*Để Nói là Làm*” - “*To Walk the Talk*” với sự kính trọng công sức của các anh chị em tại nhà máy đang hàng ngày “làm” thực tế. Hy vọng thông qua tuyển tập này, không chỉ các anh chị nhà máy có thể tham khảo được những giải pháp giá trị, mà những người không làm thực tế như tôi có thể phần nào hiểu được những nỗ lực đang diễn ra để thúc đẩy “phát triển bền vững” tại mặt sản để có thể hỗ trợ và ủng hộ theo cách của riêng mình.

Dương Đặng

Hành trình Giám tuyển

Dòng tin nhắn của Dương “Ngày xưa chị lead đội sinh viên hoạt động môi trường và học thạc sĩ social nên em rất tin tưởng” ngay sau kỳ nghỉ Tết Nguyên đán Ất Ty khiến tôi chẳng còn lý do nào để từ chối cơ hội trở thành Giám tuyển cho tuyển tập này. Tôi xúc động vì sự tham gia, dù nhỏ bé, của mình hơn 15 năm nay trong lĩnh vực môi trường được ghi nhận, và nay tôi lại được cùng tập thể các Anh Chị Em đây tâm huyết chọn lọc và lan tỏa sâu rộng hơn nữa những câu chuyện, những bài học đúc rút cả hành trình thay đổi trong từng doanh nghiệp.

Tôi từng ở cương vị của một đánh giá viên, nói chuyện yêu cầu, đề cập tiêu chuẩn, ghi nhận vấn đề không tuân thủ và cần cải thiện, nhưng trần trở mãi câu hỏi “Có thể thôi mà sao nhà máy mãi chẳng chịu sửa?”. Tới khi bước chân vào doanh nghiệp sản xuất, đảm nhận công việc tương tự như các Anh Chị chuyên trách mà tôi đã từng gặp gỡ, tiếp xúc, tôi mới thấm thía cái khó,

cái nan giải, và những câu chuyện khó biết tỏ cùng ai. Chính vì thế, có những khoảnh khắc trong quá trình biên tập khiến tôi xúc động sâu sắc. Đó là khi tôi bắt gặp những dòng chia sẻ về những khó khăn, thách thức không phải chỉ là câu chuyện riêng của doanh nghiệp tôi hay bạn. Đó là khi tôi tâm đắc với những giải pháp dù đơn giản nhưng kết quả mang lại thì hiệu quả không ngờ. Tôi cũng cảm nhận được niềm vui, sự tự hào của những “người kể chuyện” khi bản thân họ và doanh nghiệp đạt được những thành quả, dù là nhỏ nhất. Và tôi tin đó chính là giá trị lớn nhất mà bạn đọc sẽ cảm nhận được từ *Để Nói là Làm*, không chỉ là cảm hứng, mà còn là minh chứng sống động về tinh thần “muốn là tìm cách”.

Hành trình biên tập tuyển tập này mang đến cho tôi nhiều bài học quý giá. Với mong muốn cung cấp cho bạn đọc những bài viết hoàn chỉnh, chân thực và giàu thông tin nhất trong phần “Hệ thống

Quản lý Môi trường”, tôi đã trao đổi sâu với các tác giả, sử dụng phương pháp 5W1H và khung phân tích **“What, So What, Now What”** quen thuộc trong tuyển tập. Bạn đọc có thể nhận thấy một số bài viết rất dày dặn, trong khi những bài khác có thể còn cần được phát triển thêm. Tuy vậy, tôi trân trọng mọi chia sẻ từ các tác giả và tin rằng đây cũng là cơ hội để bạn đọc đặt câu hỏi và tự tìm hiểu sâu hơn về những vấn đề tương tự trong bối cảnh doanh nghiệp mình.

Tôi hy vọng rằng, qua mỗi trang viết của tuyển tập *Để Nói là Làm*, bạn đọc sẽ cảm nhận được tinh thần *“Learning for Action”* mạnh mẽ của cộng đồng TFL, cảm thấy mình là một phần của cộng đồng, sẵn sàng tiếp tục hành trình học hỏi và hành động vì mục tiêu phát triển bền vững - dù khó, nhưng chắc chắn không thể bỏ những nỗ lực cố gắng.

Hương Đỗ

Hành trình Giám tuyển

Có lẽ những nỗi trăn trở nơi các tác giả và tôi chính là vấn đề chung của ngành, của những con người đang từng ngày thực hiện các sứ mệnh của mình tại các nhà máy, tuy nhỏ bé nhưng lại đơm những khắc khoải về mong muốn làm sao có thể thực hiện các giải pháp tốt nhất để vừa bảo vệ môi trường, vừa giảm được chi phí cho doanh nghiệp, làm sao để con đường ấy mãi được giữ mà không phải dừng lại.

Bất kể là giải pháp gì để có thể áp dụng thì đều trải qua các cuộc thử nghiệm trực tiếp tại nhà máy, có thể thành công và có thể thất bại, nhưng khi thất bại thì việc quay lại từ con số 0 là cả một nỗ lực và sự đấu tranh còn nhiều gấp đôi so với lúc bắt đầu. Khi đón nhận bài viết của các bạn, tôi như thấy được những hành trình đó, những khó khăn thật sự là không hề ít. Có khi các bạn cũng như tôi, tự hỏi rằng liệu làm như vậy đã được chưa, sao không đạt được như dự kiến ban đầu. Rồi lại tự mình nghĩ, tìm cách và tìm cách, hành trình đó cứ tiếp tục và không dừng lại.

Đọc xong những trích đoạn của các bạn đã viết ra, có một điều vang vọng lại trong tôi: “ Ban giám đốc đã gật đầu thì mọi sự đều hanh thông” - điều này chính là một tấm thẻ để những “chiến binh” làm nghề môi trường, tuân thủ và phát triển

bền vững có được những hỗ trợ đặc lực nhất khi triển khai bất cứ một dự án hay một chương trình nào về bảo vệ môi trường, phát triển bền vững tại doanh nghiệp.

Trước khi có chương trình TFL, một số nhà máy đã tự mình tìm được những giải pháp hữu hiệu và áp dụng thành công cho nhà máy mình, tuy nhiên các nhà máy khác vẫn đang loay hoay ở bước khởi đầu. Có thể nói: chương trình đào tạo của TFL đã mang các nhà máy lại với nhau, và những giải pháp hiệu quả của các nhà máy đã thực hiện thành công chính là nguồn kiến thức bổ sung cho các nhà máy khác. TFL đã tạo ra giá trị kết nối vô cùng ý nghĩa, đưa kiến thức đến gần hơn với các nhà máy, nơi kiến thức tạo ra giá trị thực tế.

Hương Trần

Hành trình Giám tuyển

Khi tôi viết đoạn chia sẻ này cũng đã là 23h30, cũng là lúc tôi đặt dấu chấm cuối cùng cho bản thảo *To Walk the Talk*. Một cảm xúc cũng thật khó tả, bởi không chỉ vì đã hoàn thành một nhiệm vụ biên tập, mà vì tôi vừa đi qua một hành trình tinh thần – đồng hành cùng cùng các anh chị em cộng đồng TFL.

Trong suốt quá trình đó, tôi thật sự tự hào khi được là một thành viên của ban giám tuyển, được đứng ở góc độ nhà máy để góp phần mình cho *To Walk the Talk*. Bởi lẽ đây không chỉ là tuyển tập kỹ thuật. Đây là tập hợp những câu chuyện thật, người thật, việc thật. Nó phản ánh tinh thần “làm trước, nói sau” mà cộng đồng TFL đang theo đuổi. Mỗi bài viết không chỉ là một kinh nghiệm vận hành hay quy trình cải tiến, mà là minh chứng sống động rằng: thay đổi là có thể – nếu bắt đầu từ nhận thức và hành động cụ thể mỗi ngày.

Với cá nhân tôi, thông qua gần 100 câu chuyện lớn nhỏ mà nhà máy gửi về, tôi thấy mình như được bước vào từng nhà máy, ngồi trong từng cuộc họp nội bộ, và lắng nghe từng cuộc tranh luận giữa các phòng ban. Bản thân cũng là một người làm nhà máy, tôi thật sự hiểu mỗi nhà máy đang vật lộn với vô vàn thách thức nhưng không đánh mất nỗ lực để tốt lên từng ngày.

Mỗi câu chuyện là một bức tranh, là tâm tư tình cảm, là chia sẻ thẳng thắn để cùng nhau vươn lên. Trong số những bài viết tôi đã đọc qua, điều khiến tôi ấn tượng nhất đó chính là sự chân thật, nhìn thẳng vấn đề, không che đậy không giấu giếm, cũng không phô trương hoa lá hẹ. Tôi đang cảm nhận được tất cả họ chỉ vì một mục tiêu chung, là chia sẻ để kết nối, để thành công.

Trước đây tôi cứ nghĩ rằng, sao mấy tình huống nhỏ nhặt này mà các bạn cũng lên hỏi, hay đôi khi thấy một vài bài chia sẻ, tôi lại nghĩ rằng mấy biện pháp đó đơn giản mà, có gì đâu. Bởi vì tôi đã may mắn được làm việc trong các công ty lớn, nơi việc quản lý đã có phần tốt hơn so với mặt bằng chung. Nhưng tôi đã sai, nhờ những câu chuyện, những chia sẻ chân thành của các nhà máy cộng đồng TFL, tôi mới nhận ra rằng: mỗi cây mỗi hoa, mỗi nhà mỗi cảnh. Không có một công thức duy nhất cho sự thay đổi. Có nhà máy lớn, nhà máy nhỏ, nơi bắt đầu bằng thay đổi chính sách, có nơi bắt đầu bằng thay đổi công nghệ, có nơi bắt đầu bằng việc lắng nghe công nhân...nhưng tất cả đều dẫn đến một điểm chung: phải có con người cam kết, kiên trì, và không ngừng học hỏi.

Và rồi tôi cũng chợt nhận ra, gốc rễ của chuyển hóa là nhận thức và văn hóa

nội bộ. Khi một công nhân hiểu tại sao không nên “mua chui hóa chất”, khi một kỹ sư đề xuất thay đổi công thức để loại bỏ chất cấm, khi một nhà quản lý đầu tư máy móc để giảm phát tán khí độc – đó mới là lúc sự thay đổi thật sự bắt đầu.

Nếu bạn đang cầm trên tay *To Walk the Talk*, tôi hy vọng bạn không chỉ đọc để tham khảo, mà để kết nối, suy ngẫm và hành động. Hãy thử áp dụng khung tư duy **“What – So What – Now What”** cho chính câu chuyện của bạn: What (Vấn đề bạn đang đối mặt là gì); So What (Vì sao nó quan trọng và cần được thay đổi?); (Now What: Bạn có thể làm gì – ngay lúc này)

Cuốn sách này không kết thúc ở trang cuối. Nó chỉ là một điểm cảm hứng cho nhau, và tiếp tục bước đi. Hãy kể tiếp câu chuyện của bạn – dù thành công hay thất bại – vì chính bạn là một phần của cộng đồng TFL: những con người đi đầu vì môi trường, vì sự an toàn, và vì tương lai bền vững hơn.

“Learning for Action” không phải là một khẩu hiệu. Đó là một cam kết sống động – và bạn đang ở trong hành trình ấy.

Chân thành cảm ơn tất cả các bạn!
Thân!

Hữu Thành

Hành trình Giám tuyển

Từ một học viên của các chương trình TFL, tôi chưa từng nghĩ mình sẽ có cơ hội giám tuyển cho *Để Nói là Làm*. Vui mừng, bất ngờ, và vinh dự nhưng cũng hồi hộp trước một hành trình chưa biết trước. Tôi bước vào với tất cả sự mong đợi và tinh thần khám phá.

Ban đầu, tôi nghĩ đơn giản rằng mình chỉ chọn lọc bài viết phù hợp từ những bài đã được chọn rồi. Nhưng càng đọc, càng hiểu, tôi nhận ra đây không chỉ là câu chuyện, mà còn là tâm tư của từng nhà máy. Mỗi ngày, tôi đều ghé thăm đã có thêm tác giả nào đồng ý chưa và đặt ra sẵn hàng chục câu hỏi cần khai thác sâu hơn, thậm chí, mong muốn tác giả trả lời đúng như “bài mẫu” và “khung” mình đặt ra, có lẽ đó là nguyên nhân khiến cho một số tác giả “bị” khai thác quá mức hoảng sợ và rồi “lặn mất tăm”, buộc tôi phải thay đổi để kiên nhẫn và linh hoạt hơn. Tôi hiểu rằng, hành trình ấy thật sự gian nan và chính tác giả kể ra những câu chuyện này cũng cần được liên tục “vỗ về” để có động lực bước tiếp.

Khi hành trình chạm đến những ngày cuối cùng, chúng tôi “lục lại” những bài đã được chấp thuận, hoàn thiện từng mảnh ghép để tạo nên bức tranh tổng thể về sự chuyển mình của các nhà máy trong giảm phát thải. Và xuyên suốt quá trình này, chị Dương vẫn luôn là ánh sáng và đưa ra giải pháp, xử lý cuối cùng cho mọi nút thắt.

Nhìn lại, tôi tự hào nhất khi được chứng kiến tinh thần “dám làm thật” của các TFLer. Họ không chỉ kể về thành công mà còn kể về khó khăn, cho thấy quyết tâm và sáng tạo để tìm giải pháp. Cũng từ đây, tôi học được bài học lớn nhất đó là sự kiên trì, như việc các tác giả kiên trì phản hồi từng câu hỏi đủ chiều của chúng tôi, đôi khi phải viết lại cả bài. Giảm phát thải khí nhà kính không thể chỉ dừng lại ở việc cam kết trên giấy mà phải được thực hiện qua từng bước cụ thể, từng lựa chọn có chủ đích.

Quá trình này giúp tôi thay đổi cách nhìn nhận về việc giải quyết vấn đề: Không có giải pháp hoàn hảo ngay từ đầu, nhưng luôn có những bước đi nhỏ có thể tạo nên tác động lớn, phù hợp với điều kiện và nhu cầu của từng nhà máy, quan trọng là MUỐN LÀM và DÁM LÀM. Cộng đồng TFL không đơn thuần là một nhóm, mà là một lực lượng lan tỏa tinh thần hành động.

Tôi hy vọng cuốn sách này sẽ khơi gợi cảm hứng, giúp bạn áp dụng khung “What, So What, Now What” vào công việc - hiểu rõ vấn đề, nhìn nhận tầm quan trọng của nó, và quan trọng nhất: bắt tay vào LÀM NGAY BÂY GIỜ.”

Phụng Nguyễn
United Sweethearts Garment
(Vietnam) Co., Ltd.

Địa chỉ

Friedrich-Ebert-Allee 32 + 36

53113 Bonn, Đức

T +492284460-0

F +492284460-1766

E info@giz.de

I www.giz.de/en